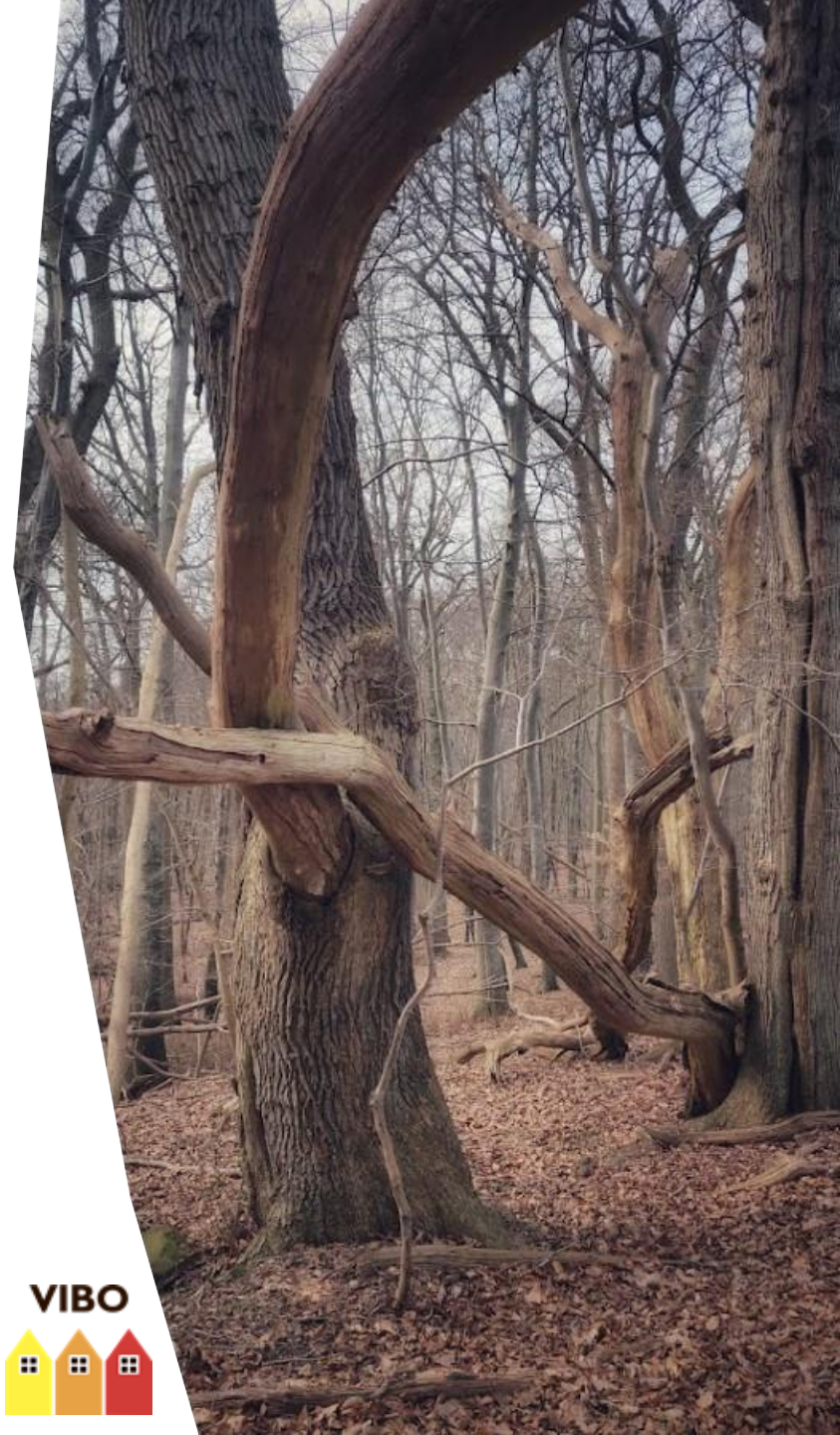

Naturvenlige udearealer

- et driftskoncept, der
fremmer biodiversiteten

Anbefalet af
[VILD MED
VILJE]

Baggrund

Der er en verdensomspændende biodiversitetskrise, hvor arter uddør i stort antal. Hovedproblemet er mangel på levesteder og areal, hvor naturen kan få lov at være.

Samtidig er naturoplevelser blevet eftertragtede, og særligt i byerne efterspørges grønne områder, hvor folk kan komme tættere på naturen.

Naturvenlige udearealer handler blandt andet om, hvornår der klippes hæk, hvordan man slår græs og at der arbejdes med hjemmehørende arter. Det handler også om, hvornår og hvordan man beskærer og fælder træer og hvad man gør ved grønt afklip.

Almindelig blåfugl

Målet med driftskonceptet

Målet med VIBOs driftskoncept **Naturvenlige udearealer** er overordnet at fremme biodiversiteten på udearealerne og øge naturoplevelsen for beboerne.

Græsplæner

Områder med græs er ofte fyldt med små urter, blomster, biller og sommerfugle. En græsplæne kan hurtigt blive til en vild blomstereng fuld af liv.

Alle græsarealer inddeles i 2 zoner efter aftale mellem drift og bestyrelse.

Opdelingen tager hensyn til færdsel, ophold, æstetik, biodiversitet og praktiske udfordringer ved pleje af arealerne.

Zone 1: Traditionelle græsplæner

Stier, boldspil, opholdsområder, afgrænsninger af bede og arealer m.m.

De traditionelle græsplæner slås 2-4 gange om måneden i vækstsæsonen efter driftens vurdering.

Zone 2: Blomsterrigt græs

De blomsterrige græsarealer slås 1-2 gange i højden 5-10cm i foråret og 1 gang i højden 3-8 cm i efteråret. Efter slåning sammenrives planteafklip og fjernes fra arealet.

Græsplæner gødes ikke.

Zone 2

Zone 1

VIBO

Ukrudt og mos

Ukrudt og mos er biodiversitet i sig selv, men er også levesteder for små dyr, insekter og fugle.

Lugning af ukrudt foretages, efter aftale mellem drift og bestyrelse, mellem fliser og langs kanter, hvor man ønsker det af hensyn til æstetik og steder, hvor uønsket plantevækst ellers risikerer at beskadige byggeri eller anlæg.

Lugning af hjemmehørende arter foretages ikke rundt om sten, stensætninger, i græsplæner og under hække. Klip gerne sådanne områder ned efterår eller forår.

Blomsterbede bevares og luges fortsat for græs og uønsket opvækst, men vær opmærksom på om der spontant kommer nogle planter til, som kan få lov at blive stående.

Mos fjernes kun, hvis det udgør en risiko for personer eller bygninger.

Hække

I foråret er hækken et redeskjul for fugle og for sommerfuglelarverne der lever af bladene. Hækken kan blomstre og give bær til insekter og fugle.

Hække klippes 1-2 gange årligt i perioden september-marts (begge måneder inklusive). Gangarealer friholdes året rundt.

Der luges ikke under hække. Hvis hækken er bred, kan grenafklip og andet plantemateriale lægges ind under hækken.

Hækken tilstræbes at være så bred og høj, som det lokalt er muligt.

Ofte indfinder andre arter af træer og buske sig i en hæk. Dette er positivt, og en god mulighed for variation, og det bekæmpes ikke.

Afklip fra hække placeres i kvashegn og eller kvasbunker, hvis muligt.

Ved etablering af nye hække anvendes hjemmehørende arter (f.eks. navr, hæg, bøg, eg, pil, fjeldribs, pil, taks, tjørn, slåen) og usprøjtede, spagnumfrie produkter.

Fældning og nyplantning

Gamle og døde træer er guld for biodiversiteten, her lever biller og svampe - og spætten kommer måske på besøg.

Ved fældning tilstræbes at efterlade en så høj stub som muligt.

I udgangspunktet fældes hjemmehørende træer og buske dog ikke.

Hensyn til passage af stier, nybyggeri og anlæg samt risiko for skader på bygninger og mennesker kan dog nødvendiggøre beskæring eller fældning.

Den frie, døde træstamme forsøges bevaret på området som siddeplads, balanceelement eller lægges i kvashegn, under hæk eller lignende.

Nye træer er vigtige. Når et træ fældes, går ud eller vælter, plantes der et nyt træ i nærheden. Man kan med fordel kigge lidt fremad og plante nye træer, allerede når gamle træer viser alderdomstegn eller svagheder.

Der nyplantes hjemmehørende træer og buske og helst usprøjtede og spagnumfrie produkter.

Beskæring

Træer har bedst af at vokse frit. Men når man beskærer dem, kan de døde grene give nyt liv til fugle, svampe og insekter.

I udgangspunktet beskæres træer og buske ikke.

Ved hensyn til passage af stier, risiko for skader på bygninger og mennesker, og som et alternativ til fældning, er beskæring dog en god løsning.

Buskadser kan med fordel beskæres i bredden af hensyn til stier og lignende, men de må gerne vokse frit i højden.

Beskæring af træer foretages nænsomt. Grene beskæres med min. 10 cm afstand til hovedstammen, så såret kan hele.

Træer opstammes i udgangspunktet ikke.

Afklip fra beskæring placeres i kvasbunker, kvashegn eller inde under hække hvis muligt.

Haveaffald

Når man opbevarer grene og andet grønt affald på arealet, så forsinkes man CO₂-udledningen og giver samtidig levesteder til småfugle, svampe og insekter.

I udgangspunktet forbliver alt plantemateriale/haveaffald på matriklen.

Tørt og hårdt haveaffald

Grene, kviste og tynde stammer lægges i kvashegn og kvasbunker eller ind under tætte, brede hække og buske. Kvashegn og kvasbunker etableres efter behov.

Blødt og vådt haveaffald

Visne blade og græsafklip kan placeres i en kompostbunke til formuldning eller under hække og buske.

Tungt haveaffald

Træstammer og store tykke grene (og store sten) kan anvendes til ophold, balance, siddepladser eller lægges i bunker eller under hække og buske. Kan også stilles lodret og delvist nedgravet som en naturlig skulptur til glæde for biller, svampe, spætter m.m.

Blomster og blomsterbede

Blomster giver nektar og pollen til de voksne insekter, men samtidig er de vilde blomsters blade helt nødvendige som mad for insekternes larver.

Blomster, stauder og blomsterbede bevares, men udskiftes gradvist til at være hjemmehørende arter.

Når man køber nyt ind vælges så vidt muligt usprøjtede og spagnumfrie produkter.

Blomsterbede bevares og luges fortsat for græs og uønsket opvækst. Men vær opmærksom på, om der spontant kommer nogle planter til, som kan få lov at blive stående.

Man kan vælge at så blomsterblandinger, vær blot opmærksom på, at man sår hjemmehørende arter.